

LATVIJAS REPUBLIKAS SAEIMA
PARLAMENTĀRĀS IZMEKLĒŠANAS KOMISIJA NACIONĀLĀS RADIO UN
TELEVĪZIJAS PADOMES DARBĪBAS LIKUMĪBAS UN ATBILSTĪBAS
VALSTS UN SABIEDRĪBAS INTERESĒM IZVĒRTĒŠANAI

Jēkaba iela 16, Rīga, LV-1811 • Tālrunis: 7087252

1998.gada 15.oktobrī

Saeimas Prezidijam

Saeimas Parlamentārā izmeklēšanas komisija lūdz iekļaut šīs sēdes darba kārtībā Saeimas Parlamentārās izmeklēšanas komisijas Nacionālās Radio un Televīzijas Padomes darbības likumības un atbilstības valsts un sabiedrības interesēm izvērtēšanai gala ziņojumu.

Pielikumā:

1. Saeimas Parlamentārās izmeklēšanas komisijas gala ziņojums uz 19 lapām.
2. Saeimas lēmuma projekts uz 1 lapas.

Parlamentārās izmeklēšanas komisijas
priekšsēdētājs

P.Tabūns

SAEIMAS KANCELEJA

16. 10. 1998

Nr. 4097

SAEIMAS LĒMUMS

par Saeimas Parlamentārās izmeklēšanas komisijas Nacionālās Radio un
Televīzijas Padomes darbības likumības un atbilstības valsts un sabiedrības
interesēm izvērtēšanai gala ziņojumu.

Latvijas Republikas Saeima n o l e m j:

Atzīt par pareizu Saeimas Parlamentārās izmeklēšanas komisijas Nacionālās
Radio un Televīzijas Padomes darbības likumības un atbilstības valsts un
sabiedrības interesēm izvērtēšanai gala ziņojumu.

Saeimas priekšsēdētājs

A.Čepānis

168

Latvijas Republikas 6.Saeimas izveidotās parlamentārās izmeklēšanas komisijas Nacionālās radio un televīzijas padomes darbības likumības un atbilstības valsts un sabiedrības interesēm izvērtēšanai

Gala ziņojums.

6.Saeima 1996.gada 28.novembrī izveidoja Parlamentāro komisiju, lai noskaidrotu Radio un televīzijas padomes darbību atbilstoši Radio un televīzijas likumam un valsts un sabiedrības interesēm.

Laikā no 1996.gada 28.novembra līdz 1998.gada aprīlim notikušas 27 komisijas sēdes.

Komisija noklausījās sekojošus cilvēkus:

1. Radio un televīzijas padomes priekšsēdētāju O.Rubeni - 5 reizes
2. Radio un televīzijas padomes priekšsēdētāja vietnieku R.Tjarvi - 2 reizes
3. Latvijas televīzijas ģenerāldirektoru O.Pulku - 2 reizes
4. Latvijas Radio ģenerāldirektoru Dz.Kolātu - 2 reizes
5. Radio un televīzijas padomes locekli A.Berķi
6. Radio un televīzijas padomes locekli H.Staltu
7. Radio un televīzijas padomes locekli J.Putriņu
8. Radio un televīzijas padomes locekli R.Pussaru
9. Radio un televīzijas padomes locekli G.Līdaku
10. Radio un televīzijas centra ģenerāldirektoru M.Pauderu
11. Latvijas televīzijas programmu direktori D.Ostrovsku
12. Latvijas televīzijas ģenerāldirektora 1.vietnieku A.Ginteru
13. Latvijas Radio programmu direktori D.Juškevicu
14. Latvijas televīzijas ģenerāldirektora vietnieku D.Bērtuli
15. Kabeltelevīzijas asociācijas pārstāvjus A.Jakubovski, A.Krasovski, A.Haheļevu
16. IGE televīzijas ģenerāldirektoru V.Giltaičuku
17. Iepriekšējās Radio un televīzijas padomes priekšsēdētāju Z.Skujiņu
18. Iepriekšējās Radio un televīzijas padomes priekšsēdētāja vietnieku K.Vahšteinu
19. "Vecais ratiņš" veidotāju TV V.Lazo
20. Pārraidēs "Deviņdesmitie" veidotāju J.Domburu
21. Valsts kontroles priekšsēdētāju R.Černaju
22. Monopoldarbības uzraudzības komitejas priekšsēdētāju I.Rudušu
23. Radio un televīzijas padomes padomnieku tehniskajos jautājumos G.Krūmiņu

Izmeklēšanas procesā ir mainījies komisijas vadītājs. J.Celmiņa vietā par komisijas priekšsēdētāju ievēlēts P.Tabūns. Komisija lūdza valsts kontroli izvērtēt Radio un televīzijas padomes, kā arī Latvijas Televīzijas finansiālo darbību.

Izvērtējot Radio un televīzijas padomes finansiālo darbību 1995.-96.gados Valsts kontrole konstatēja, ka nav ievēroti Ministru kabineta 375.noteikumu 33.panta nosacījumi par speciālā budžeta kontu atvēršanu katram speciālā budžeta ieņēmumu veidam atsevišķi. Tā kancelejas nodevas un maksa par apraides laiku tiek ieskaitītas vienā speciālā budžeta līdzekļu kontā.

Atskaites formā Nr.4-VSA 1995. un 1996.g. nav atspoguļoti bilancē rādītāji par apdrošinātāja parāda atlikumu un iedzīvotāju ienākuma nodokļa parādu. Ir nepilnības kases dokumentos un algu un maksājumu sarakstos. Konstatētas nepilnības materiālo vērtību uzskaitē un to izlietojumā. Nav ievēroti norādījumi par inventarizācijām, noteikumi Nr.60 par automašīnu iegādi. 1995.-1996.gadā faktiskajos izdevumos pēc nepilnīgi noformētiem dokumentiem uzskaitīti Ls 2987.00. Par remontdarbiem samaksāts 1996.gadā Ls 5 368.89 vairāk nekā paredzēts līgumos. Dažiem sekretariāta un apkalpojošā personāla darbiniekiem noteiktas palielinātas amatalgas, kā rezultātā, ņemot vērā nodokļu maksājumus, valsts pamatbudžetā radīti zaudējumi Ls 528.06.

Revīzija SIA "Valsts Televīzija"

1996.gadā VB SIA "Latvijas Televīzija" pašu ieņēmumi kopējā neto apgrozījumā bija 39.0%, tai skaitā ieņēmumi no reklāmu raidlaika pārdošanas 28.0%. Reklāmu bāzes cenas atlaides un pielietošanas nosacījumus saskaņā ar statūtiem sabiedrība nosaka patstāvīgi. Šo dokumentu apstiprina TV ģenerāldirektors. Nosacījumos paredzēts pielietot diferencētas atlaides no 10% līdz 30% atkarībā no pasūtītā raidlaika apjoma. Valsts kontrole atklāja atlaižu piemērošanas kārtības pārkāpumus. Reklāmas aģentūrai SIA "Silikons", norēķinoties bartera veidā par iegādātiem pamatlīdzekļiem (televīzijas tehnika - Ls 126,6 tūkst.; Volvo - 850; GLT - Ls 14,4 tūkst.; Audi A4 - Ls 11,9. tūkst.; Renault - Ls 6,5 tūkst.) uz salīdzinoši mazu reklāmu raidlaiku piešķirtas nepamatoti augstas atlaides (no 35% līdz 60%). Šādi īpaši izņēmumi, kas saistīti ar bartera darījumiem, apstiprinātajā reklāmu raidlaika izcenojuma dokumentā nav paredzēti. Patvarīga atlaižu piemērošana slēpj sevī grūti konstatējamās finansu manipulācijas, ko, protams, nespēja konstatēt arī Valsts kontrole. Tas ir viens no rupjākajiem pārkāpumiem "Latvijas Televīzijas" finansu darbībā.

Pārbaudāmajā periodā noslēgts līgums ar Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku par kredīta USD 898,00 tūkst. (Ls 495,4 tūkst.) piešķiršanu uz 8 gadiem zemes stacijas būvei Erovizijas tīklā paplašināšanas projekta ietvaros. Šī kredīta apmaksu garantējusi Eiropas raidorganizāciju asociācija.

Papildus tam SIA "Latvijas Televīzija" 1996.gadā noslēgusi līzings līgumu par televīzijas tehnikas iegādi no firmas "Sony" DEM 7347,4 tūkst. vērtībā, t.sk. līzings % - DEM 2205,6 tūkst. (pārrēķinot pēc LB kursa uz līguma slēgšanas dienu Ls 2630,4 tūkst. vērtībā). Līzings līgumā, kurš jāizmaksā piecu gadu laikā, norādīts, ka tā atmaksa garantēta ar SIA "Latvijas Televīzija" aktīviem.

Tātad kopumā SIA "Latvijas Televīzija" 1996.gadā uzņēmusies kredītsaistības Ls 3125,8 tūkst., neskatoties uz to, ka sabiedrība nav spējusi

nodrošināt rezervju izveidošanu, ko varētu novirzīt tās attīstībai, tai skaitā pamatlīdzekļu papildināšanai.

Peļņas un zaudējumu aprēķina rezultāti liecina, ka VB SIA "Latvijas Televīzija", lai gan 1996.gadā ir palielinājusi neto apgrozījumu, tomēr pārskata gadu beigusi ar zaudējumiem.

Tas liecina par to, ka SIA "Latvijas Televīzija" finansiālā situācija ir saspringta, ka tās vadībai nepieciešams izstrādāt konkrētu, pamatotu rīcības programmu, kas nodrošinātu līdzekļu uzkrāšanu kredīsaistību dzēšanai, lai nepieļautu pakāpenisku pašu kapitāla samazināšanos.

Iepazinusies ar šiem Valsts Kontroles pārbaudes rezultātiem un Valsts kontroliera R.Černaja paskaidrojumiem, komisija lūdza papildus ziņas par SIA "Latvijas Televīzija" darbību reklāmu pakalpojumos, telpu īrē, automašīnu iegādē, izdevumiem vasaras olimpisko spēļu "Atlanta - 96" raidīšanas un pārējos izdevumos, ziņas par zaudējumiem 1996.g. 28.decembrī notikušo ūdens plūdu Jaungada koncerta gatavošanas gaitā.

Papildus ziņojumā valsts kontrole atkārtoti atzīmēja pārkāpumus reklāmas atlaižu piemērošanā, slēdzot līgumus ar SIA "Silikons".

Lūk VB SIA "Latvijas Televīzija" un SIA "Silikons" noslēgtā sadarbības līgumu saraksts uz 01.01.1997.g..

1.tabula

Līguma Nr. un datums	Bartera priekšmets	Priekšmeta cena (Ls)	Izmantojamais reklāmas laiks bāzes cenās (Ls)	Atlaides saskaņā ar līgumu	1996.gadā izmantotais reklāmas laiks (Ls)	TV parāds SIA "Silikons"
R-29 08.04.96.	Automašīna "Volvo-850 GTL"	14 403,57	28 807,14	50%	28 160,52	646,52
R-35 19.04.96.	Televīzijas tehnika	62 283,00	124 566,00	50%	80 662,81	43 903,19
R-50 17.05.96.	Videotehnika	13 090,00	26 180,00	50%	-	26 180,00
R-51 27.05.96.	Automašīna "Volvo-850T-5"	18 900,00	37 800,00	50%	-	37 800,00
R-61 20.06.96.	Automašīna "RENAULT 12-TSW"	6 511,50	13 023,00	50%	-	13 023,00
D-176 10.07.96.	Videografisku elementu izmantošana datortehnikā	46 875,00	75 000,00	60%	-	75 000,00
R-49 30.05.96.	Datortehnikas piegāde	4 323,00	6 650,77	35%	-	6 650,77
R-52 27.05.96.	Automašīna "Audi A4"	11 934,00	23 868,22	50%	-	23 868,22
Kopā		161 445,07	335 895,13		108 823,33	227 071,70

Šādus barterdarījumus, pamatojoties uz valsts kontroles datiem, komisija atzīst par neekonomiskiem, to veikšana nav attaisnojama.

Komisija uzskata, ka SIA "Latvijas Televīzijai" jāpārskata līgumi ar SIA "Silikons" un tie jālauž.

Telpas televīzijas kompleksā tiek iznomātas saskaņā ar noslēgtiem nedzīvojamo telpu nomas līgumiem (1996.gadā Ls 21,2 tūkst.). Pārbaudot noslēgto līgumu likumību un pareizību, novirzes netika konstatētas.

Autotransports tiek iegādāts saskaņā ar sabiedrības līgumiem starp SIA "Latvijas Televīzija" un SIA "Hansa Lising". Automašīnas iegādājusies SIA "Hansa Lising" un nodevusi tās nomā SIA "Latvijas Televīzija". Kapitāla nomas maksājumu grafikā noteikts, ka tās jāizmaksā līdz 1998.gada 30.maijam. Maksājumus, kā jau norādīts, veic SIA "Silikons".

Valsts kontrole atkārtoti uzsver, ka SIA "Latvijas Televīzija" līgumos paredz nepamatoti augstas atlaides reklāmu raidlaiku ne tikai par bartera veidā saņemtiem pamatlīdzekļiem, bet arī par garantijām - turpmākajos gados veikt maksājumus.

Darba algas un piemaksu aprēķinos un izmaksu kārtībā novirzes netika konstatētas. Noslēgti līgumi ar reklāmas sabiedrību "Labvakar" par attiecīgu informatīvu, muzikālu, izklaides raidījumu gatavošanu, lai pārraidītu Latvijas televīzijas programmās. Televīzija pārraida šī līguma prasībām atbilstoši sagatavotus raidījumus, neprasot no producenta samaksu par raidījumu un tajos ietvertās reklāmas pārraidīšanu.

Noslēgts arī nedzīvojamo telpu nomas līgums starp SIA "Latvijas Televīzija" un SIA "Labvakar". Nekādi pārkāpumi netika konstatēti.

Vasaras olimpisko spēļu "Atlanta-96" raidīšanai un pārējiem izdevumiem tika iedalīti Ls 291 000, pārkāpumi pie izmeklēšanas netika konstatēti. Arī pārbaudot materiālus par 1996.g. 28.decembrī notikušajiem ūdens plūdiem Jaungada koncerta gatavošanas gaitā, to zaudējumu norakstīšanu un atlīdzināšanu, pārkāpumi netika konstatēti.

Komisija izvērtēja Radio un televīzijas padomes rīcību attiecībā uz apraides atļaujas nepagarināšanu televīzijas komerckanālam IGE-TV, kas faktiski arī bija iegants Parlamentārās izmeklēšanas komisijas izveidošanai.

SIA "IGE" apraides termiņš bija līdz 1996.gada 31.decembrim. Tas netika pagarināts. SIA "IGE" griezās Prokuratūrā un Saeimas izmeklēšanas komisijā. Iepazīstoties ar notikušo, komisija konstatēja, ka atbilstoši Radio un televīzijas likumam "apraides atļaujas termiņam beidzoties, tā atjaunošanā pirmtiesības dodamas tai pašai organizācijai, ja tās pēdējā darbības gadā nav ar tiesas nolēmumu fiksēti šā likuma pārkāpumi" (15.pants 8.daļa). Šādi pārkāpumi nebija fiksēti SIA "IGE" darbībā.

NRTVP ar lēmumu Nr.162 konkursu par apraides tiesību iegūšanu Rīgas7.TV kanālā atzina par nenotikušu, paziņojot SIA "IGE", ka apraides tiesības var tikt atjaunotas tikai konkursa kārtībā, bet jauns konkurss varētu notikt ne ātrāk kā 1997.gada vasarā, jo neesot nostabilizējies reklāmas tirgus televīzijā un nav izstrādāts tehniskais projekts un zināmas tā izmaksas 7.TV kanāla raidītāja atjaunošanai.

1997.gada 7.janvārī komisija saņēma Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras lēmumu šajā jautājumā. Tajā teikts: "Nekavējoties izskatīt iesniegumu un novērst

minētos likuma pārkāpumus atbilstoši "Radio un televīzijas likuma" noteiktajām normām". Saņemot šo lēmumu komisija uzskatīja, ka konflikts starp SIA "IGE" un Radio un televīzijas padomi risināms tiesas ceļā. SIA "IGE" prasību tiesā neiesniedza. Tiesības uz 7.kanāla izmantošanu nav dotas nevienai citai kompānijai. 7.TV kanāls tika slēgts.

Izvērtēt šo konfliktu un televīzijas tirgus attīstības procesu komisija lūdza Latvijas Republikas Monopoldarbības uzraudzības komitejai.

Monopoldarbības uzraudzības komiteja konstatēja, ka "Rīgas reģionā darbojošās raidorganizācijas ir ieguvušas tiesības izplatīt TV programmas uz 7 gadiem (izņemot SIA "Latvijas televīzija", kurai atļauja nav terminēta). Ņemot vērā to, ka LR "Radio un televīzijas likuma" 15.panta 8.daļā ir noteikts, ka "apraides atļaujas atjaunošanas gadījumā pirmtiesības dodamas tai organizācijai, kas bez likuma pārkāpumiem jau iepriekš raidījusi konkrētajā kanālā, secinām, ka jaunu tirgus dalībnieku iekļaušana tirgū ir apgrūtināta un potenciālās konkurences iespējas ir nelielas".

Komiteja secina, ka "LNRTVP nav būtisku iemeslu, kas tai ļautu kavēties ar jauna konkursa izsludināšanu un apraides atļaujas saņemšanu televīzijas programmu izplatīšanai 7.TV kanālā.

LNRTVP vajadzību slēgt šo TV kanālu pamato gan ar raidītāju nepieciešamo remontu, gan ar to, ka nav aizpildīts raidlaiks pārējos TV kanālos.

Komisija īpašu uzmanību pievērsa tam, kā televīzijā un radio tiek ievēroti panti, kas nosaka valodas lietošanu, reklāmas izvietojumu, aizliegumu reklamēt vardarbību un cietsirdību. Komisija uz līguma pamata pieaicināja ekspertus, kuri pusotra mēneša ilgā laika posmā vērtēja televīzijas pārraides un secinājumi ir sekojoši:

TV Rīga. Izteikti krieviska raidstacija. Likums pārkāpts daudzos pantos. Ir dienas, kad nav neviena raidījuma latviešu valodā (1997.g. 3.novembris). Nav neviena ziņu raidījuma par Latvijas valsts politisko, ekonomisko un kultūras dzīvi. Toties vairākas reizes dienā ir ziņas no Krievijas. Raidījumu demonstrēšanas laiki bieži nesaskan ar norādītajiem. Liels reklāmu daudzums izmaina raidījumu laikus pat par pusstundu un vairāk. Reklāma nav sistematizēta un nav sakārtota. Reklāmas ir gan pa vienai, gan blokos, gan ar t.s. "rāmi", gan bez tā (pēkšņi parādās reklāma). Grūti izšķirt, kuri ir oriģinālr Raidījumi, kuri nē, jo neparādās atzīme par to, ka raidījums ir retranslēts. Gandrīz 100% skan ārzemju mūzika (krievu, Rietumeiropas, amerikāņu, u.c.). "TV Rīga" būtiski jāpārkārto darbs tā, lai tas atbilstu "Radio un televīzijas likumam".

Piemēri par 19.panta (valsts valoda) pārkāpumiem:

- Raidījumu programmā norādīts, ka raidījums būs latviešu valodā, bet faktiski notiek divās valodās: gan latviski, gan krieviski. Krieviskajai daļai nav nodrošināti subtitri latviešu valodā. Piemēram: 22.X "Ekspress", 23.X "Videoskice", 3.XI "Ekspress".
- Raidījumu programmā bieži nav norādīts, ka raidījums būs krieviski. Lasot raidījumu programmu, skatītājs saprot, ka raidījumam jābūt latviešu valodā, bet faktiski tas tā nav. Tas liek domāt, ka "TV Rīga"

veidotāji raidījumu programmā grib radīt maldinošu priekšstatu, ka dienā ir vairāki raidījumi valsts valodā. Piemēram 17.X 18.20 "TV Anna..", 19.35 "Zvaigžņu lietus". 19.X 12.45 "Ceļā uz Eiropu", 16.25 "Skice", 20.50 "D.W.Europa". 20.X 18.50 TV veikals. 21.X 10.15 un 18.50 "TV veikals". 22.X 10.15, 11.40, 17.45 "TV veikals", 19.35 "Būt skaistai". 23.X 22.20 "Videorskice". 26.X 16.25 "Skice". 2.XI 16.30 "Skice". 3.XI 18.50, 20.30 "TV veikals". 4.XI 10.20 "TV veikals". 5.XI 10.20, 12.10, 20.25 "TV veikals", 20.35 "XX.gs. burvis". Piezīme. Mēneša novērojumi rāda, ka "TV veikals" un "Skice" ir tikai krievu valodā, bet raidījumu programmā tas tiek noslēpts.

- Visi norādītie raidījumi, kuriem jānotiek vācu un angļu valodā, notiek krievu valodā. Piemēram: 16.X 19.35 "D.W.Europa" (vācu valodā). 18.X 18.30 "GWSS" (angļu valodā). 19.X 21.20 "Būt skaistai" (vācu valodā). 23.X 19.30 "GWSS" (angļu valodā). 228.X 19.30 "GWSS" (angļu valodā).
- Visas ārzemju filmas dublētas tikai krievu valodā.
- Nevienam raidījumam krievu valodā subtitru latviešu valodā nav.
- 90 - 95% raidījumi krievu valodā. 10 - 15% raidījumi latviešu valodā. Visi ziņu raidījumi 100% krievu valodā.

TV 31.kanāls un LTV - 2. Abas programmas (īpaši vakarstundās) ir orientētas krieviski runājošai auditorijai, jo apmēram 2/3 raidījumu ir krievu valodā. 31.kanālā dažkārt visa vakara programma ir krievu valodā. LTV-2 tiek paziņots, ka 2.sabiedriskajā kanālā ir nacionālo minoritāšu raidījumi, taču ir tikai raidījumi krievu valodā. Mēneša laikā raidījumu minoritātēm nebija. TV 31.kanālā, arī LTV -2 daudz vietas atvēlēts ārzemju mākslas filmām. Tajās pārsvarā ir sižeti, kur sastopama vardarbība, slepkavības, nežēlība un rupjības.

31.kanāls - 6.oktobrī:

19.55 Kriminālā informācija (krievu valodā) - daudz skatu par slepkavību;
22.0 filmā "Piedzimšana no jauna" - rādīta nežēlīga kaušanās.

31.kanāls - 8.oktobrī:

0.30 Mākslas filmā "Roka" (pēc Simenona) - daudz slepkavības ainu.

31.kanāls - 9.oktobrī:

19.25 reklāmās par filmām izvēlēti tieši slepkavību un vardarbību radoši kadri (par filmām "Mēs cilvēki", "Ādas seja" - šausmas, asiņainas ainas, šaušana);
22.0 ASV mākslas filma "Mēs cilvēki" - sižeti pretēji nosaukumam - par cietsirdību, pilni rupjību, nežēlību, liķu.

LTV-2 - oktobrī:

Seriāls "Slepenās lietas" par vardarbību un nežēlības izpausmēm.

LTV-2 - 24.oktobrī:

22.15 Francijas mākslas filma "Mans bērns Sesila" - atkal slepkavības, vardarbība, izlaidīga dzīve.

31.kanāls - 24.oktobrī:

22.00 mākslas filma "Atkailinātās dvēseles" - pornogrāfiski skati, vardarbība.

31.kanāls - 2.novembrī:

22.20 ASV mākslas filma "Atkritējs" (ar krievu surdotulkojumu) - it kā cilvēcības vārdā izdara slepkavības - slepkavo noziedzniekus, mafijas darboņus.

31.kanāls - 31.oktobrī:

02.0 ASV mākslas filma "Briljanta maska" (surdotulkojums latviski) - vardarbība, nežēlība, ārprāts, psihiskas nenormālības. Beigās slepkavība.

Faktiski šādas filmas ir sastopamas visos TV kanālos. Arī reklāmas ziņā šie abi kanāli neko īpaši neatšķiras no pārējiem. 31.kanālā, dažkārt arī LTV-2 reklāmā pieteikums ir latviešu valodā, bet teksts tikai krieviski (31.kanāls).

Nereti programmās nav norādes par raidījuma valodu, kas rada maldinošu ieskatu: 10.oktobris LTV-2 9.35 raidījums "Vai ārstu izsaucāt?" - norādes par valodu nav, bet raidījums izskan krieviski; 9.50 "Dzīves stils" - norādes par valodu nav, bet izskan krieviski; 10.20 "Latvijas dzelzceļš (latviešu valodā), bet raidījums izskan krievu valodā. 31.kanālā pārsvarā no Krievijas TV-6 ņemti raidījumi.

LTV-2 bieži vakara programmās raidījumi pilnīgi ir krievu valodā.

LTV-2 - 16.oktobrī (ceturtdiena):

21.50 "Tas esi tu pats" (krievu valodā).

22.0 "Šodien ziņas" (krievu valodā).

22.1 "Šoka šovs" (krievu valodā).

31.kanāls - 19.oktobrī visa vakara programma pārsvarā krievu valodā:

17.50 "Šurumburums" (krievu valodā);

18.15 "OSP studija" (krievu valodā);

19.05 "Karjera" (krievu valodā);

20.05 "Spalvas haizivis" (krievu valodā);

21.00 "Baltās apkaklītes" (krievu valodā);

22.20 ASV mākslas filma "Netīrās dejas" (krievu valodā);

0.05 "Muzikālā pauze";

0.40 Māksla filma "Bagātību sala" (krievu valodā).

31.kanālā raidījumi latviešu valodā (ieskaitot filmas, kas dublētas latviešu valodā) ir apmēram 40 - 43% nedēļā. Raidījumi tikai krievu valodā - 19-21% nedēļā. 36-40% nedēļā ir filmas svešvalodās ar subtitriem latviešu valodā (aplūkotās nedēļas 13.X - 19.X; 20.X-26.X; 27.X-2.XI).

Par slēpto reklāmu var uzlūkot raidījuma "TV Voyage" laikā raidītās reklāmas, kuras netiek norobežotas no raidījuma ar speciālu reklāmas "rāmīti". Reklāmā minētās firmas netika norādītas kā raidījuma sponsori.

Piemēram 19.XI:

- 1) tūrisma firmas: Baltturplus, Ozolciems, Valeri, Bulta tours, Lattur. Norādītas firmu adreses, telefoni, kā arī firmu sniegtie pakalpojumi;
- 2) SIA MARKO (Wrangler džinsu oficiālais izplatītājs Latvijā);
- 3) raidījumā "Laimīgā ģimene" 4XI ir iekļauta arī reklāma, kas reklamē sponsoru ražotās preces (firma "Simba" - santehnika, "Rīgas piensaimnieks" "Brokastu siers", kafejnīca "Lēdijas Harisas saldumi").

Komisija saņēma Radio un televīzijas padomes informāciju par 19.panta prasību izpildes kontroli. Tajā atzīmēts, ka “nereti latviešu valodā nav dublētas ārzemju multiplikācijas, mākslas un dokumentālās filmas, nepieciešamajos titros konstatējama zema kvalitāte - tulkojumi aplami, personāža runa nav atdalīta, izteiksme primitīva utt., valsts valodā ievadīto oriģinālrādījumu būtiskais saturs tiek veidots krievu valodā, atsevišķu raidorganizāciju programmās kopumā vēl nav ievērotas ar likumu noteiktās valodu attiecības”.

Radio un televīzijas padomes informācijā atzīmēts, ka pret šādiem likuma pārkāpumiem ir vērsušās plašas skatītāju un klausītāju aprindas savās vēstulēs, telefoniski, tiešās sarunās. Padome atzīst, ka ar krievisku orientāciju (nevien raidījuma saturā, bet arī valodas ziņā) izceļas VNA un TV Rīga. Bez vainas neesot arī LNT. Nacionālā Radio un televīzijas padome atzīmē, ka īpaša vērība veltīta vietējā radio un TV darbībai Daugavpilī.

Padome ir izveidojusi kontroles komisiju (trīs grupas), kas regulāri pārbauda LNT, VNA, TV Rīga programmas. Padome uzskata, ka vispirms jānovērš pārkāpumi lielākajās raidorganizācijās. Padome secinājusi, ka likuma 19.panta pārkāpumu cēlonis ir arī kvalitatīvu dublāžas studiju trūkums. Padome pēta šādas studijas radišanas konkrētos apstākļus. NRTVP pauž bažas par nepamatotu svešvalodu lietošanu kabeļtelevīzijā. Turpmāk būšot nepieciešama apraides atļauja, tad arī pastāvēs iespēja kontrolēt pašu veidotās programmas.

NRTVP atzīst, ka no 26 pašreiz Latvijā strādājošajām komercradio raidorganizācijām likuma 19.pantu (raidīšanas valoda) visvairāk neievēro Radio SWH, RNR Rīga un “Alisē Plus” Daugavpilī.

Neskatoties uz to, ka “Alise Plus” veidotāji 1993.g. iesniegtajā koncepcijā visus raidījumus apsolijsi veidot latviešu valodā, lielākoties tie notiek krievu valodā. Ir konstatēts, ka reģistrācijas žurnālos ir ierakstīts it kā tiek ievērota pieļautā procentuālā attiecība valodu lietošanā, bet tā ir maldināšana. Tas konstatēts attiecīgās pārbaudēs. Par šādu rīcību Padomes locekļi A.Berķis, I.Motivāns, R.Pussars sastādījuši aktu, “Alise Plus” raidorganizācijas vadībai uzdots līdz 1997.gada 15.aprīlim sakārtot programmu un tās uzskaiti atbilstoši likumam.

1997.gada nogalē skanējumu uzsāka raidorganizācija PIK vai kā to pieteica raidījumos “Radio 100” (krieviski). Šī raidstacija pilnībā raidīja krievu valodā. Izmeklēšanas komisija pieprasīja no NRTVP sniegt motivāciju tam, kādēļ parādījusies jauna raidstacija krievu valodā.

Noskaidrojās, ka raidīšanas atļauja izsniegta raidīšanai latviešu valodā. Reagējot uz komisijas vēstuli, NRTVP apturēja šīs raidstacijas darbību uz 7 dienām. Atsākot raidīt Radio PIK faktiski galvenokārt turpina raidīt krievu valodā. Vienīgi daži ziņu un citi raidījumi tiek pieteikti un atteikti latviski, citādi nekas būtisks nav mainījies.

Padome aizbildinās, ka likumpārkāpēju ietekmēšanai Padomes rīcībā esot ļoti ierobežotas iespējas. Pēc pārkāpuma akta sastādīšanas Padome varot izteikt brīdinājumu, bet tam mazs efekts. Arī iespēja apturēt uz 7 dienām tiesības raidīt ne vienmēr esot realizējama. Vieglāk, ja raidorganizācija izmanto Radio un televīzijas centra raidītāju, problemātiskāk, ja tas ir pašvaldību pārziņā. Padome var iesniegt prasību tiesā, lai tā izlemj par raidorganizācijas turpmāko darbību vai slēgšanu, bet tik radikālu soli Padome neizvēloties, jo tas būtu saistīts ar klausītāju vai skatītāju

daļas protestiem. Padome uzskata, ka Saeimai jāpieņem nepieciešamie grozījumi Administratīvo pārkāpumu kodeksā, kas ļautu pret likuma par Radio un televīziju pārkāpējiem pielietot stingrākus sodus.

Neizprotama ir NRTVP rīcība, reaģējot uz Parlamentārās izmeklēšanas komisijas atkārtotiem ziņojumiem un vēstulēm, kad tā aicināja ieviest kārtību alkohola reklamēšanā. 1997.g. daudzās televīzijas un radio programmās (LTV-1, LNT, Latvijas Radio) parādījās degvīna "Bravo" reklāma, kur televīzijā fonā redzams operas nams. Par to, ka tā nepārprotami ir alkohola reklāma, šaubu nav. Tikai ar lielu Parlamentārās izmeklēšanas komisijas priekšsēdētāja P.Tabūna neatlaidību, vairākkārt, pieprasot pārtraukt alkohola reklāmu atbilstoši likuma 21.pantam, izdevās pārtraukt šos likuma pārkāpumus (sept., okt.). Par to, ka NRTVP nav spējusi ietekmēt raidorganizācijas, lai tās nepārkāptu likuma 21.pantu, liecina tas, ka 1997.g. beigās gan vairākas televīzijas, gan radio organizācijas atjaunoja degvīna "Bravo" reklāmu. Atkal P.Tabūns pieprasīja pārtraukt alkohola reklāmu elektroniskajos masu saziņas līdzekļos un vainīgos saukt pie atbildības. Vēlreiz šāda reklāma atsākās 1998.gada februārī (LNT). Tas nozīmē vai nu to, ka NRTVP nespēj saukt pie atbildības likuma pārkāpējus, vai arī zināmu iemeslu dēļ tā nevēlas to darīt.

Runājot par reklāmas tirgus sakārtošanu jāatzīmē, ka te tiek pieļauts ļoti daudz likuma pārkāpumu: gan reklāmas un reklāmas raidījumu saturā (21.pants), gan reklāmas izvietojumā (22.pants), slēptā reklāma (24.pants). Bieži ir pārkāpumi, kad netiek ievērots 26.pants - par sponsorēšanu, reklamējot norādītā sponsora preces vai pakalpojumus, kas ir aizliegts.

Lielus sabiedrības protestus izsauca fakts, kad ar 1997.gadu tika apgrūtināta Latvijas radio 1.programmas uztveramība un dzirdamība.

1997.gada sākumā, mainoties pievienotās vērtības maksāšanas nosacījumiem, kā arī Latvijas Radio un TV centra - monopoluzņēmuma tarifiem, SIA Latvijas Radio radās t.s. iekšējais deficīts Ls 118 289 - PVN (18%) apjomā un Ls 77 880 - par apraides nodrošināšanu. Kopā Ls 196 169.

Rīgas raidītāja 945 kHz (317m) jauda tika samazināta uz 50 kw (iepriekšējo 150 kw vietā 576 kHz jeb 520,7 vlnī).

Latvijas Radio speciālisti nebija rēķinājušies, ka šī maiņa radīs krasu radio dzirdamības pasliktināšanos. Dzirdamība pasliktinājās visai krasī. Izmeklēšanas komisija, izvērtējot situāciju, aicināja uz sēdēm gan Radio, gan Televīzijas Padomes (O.Rubenis), gan Latvijas Radio (Dz.Kolāts) vadību, pieprasot novērst pieļautās kļūdas un nekavējoties atjaunot radio programmu dzirdamību iepriekšējā līmenī.

Tika risinātas Radio finansiālās problēmas, iesaistot attiecīgās valsts institūcijas. Tā rezultātā no 1997.g. 28.marta Rīgas vidējo viļņu raidītājs sāka strādāt ar trīs reizes lielāku jaudu - 150 kw.

Latvijas Radio ģenerāldirektors Dz.Kolāts par nepietiekošu organizatorisko darbu stratēģisko nostādņu realizācijā no darba atbrīvoja savu 1.vietnieku A.Ginteru.

Latvijas Radio ģenerāldirektors informēja Parlamentāro izmeklēšanas komisiju, ka arī šogad LVRTC tarifu maiņas dēļ, (jau pēc 1998.g. budžeta pieņemšanas), Latvijas Radio budžetā izveidojies deficīts aptuveni Ls 40 000 apjomā, ko lūdz atrisināt, izdarot grozījumus 1998. budžeta likumā. Tas tika panākts.

Izmeklēšanas laikā daudz diskusiju gan speciālistu, gan Saeimas deputātu, gan sabiedrībā bijis par nacionālo pasūtījumu. Kas ir nacionālais pasūtījums, kā to veidot, kas tajā ietverams? Komisija uzskata, ka nacionālā pasūtījuma tapšana atrodas sākumposmā. Tas ir nepārtraukts process, kurā jāietver tas, kas nodrošina valsts un sabiedrības, pamatnācijas intereses. Pašlaik tas ir visai vienkāršots - sabiedriskajā TV un radio pārraidāmo programmu un raidījumu kopums, kas izklāstīts dažās apakšnodalās. Tas, ka nacionālais pasūtījums Latvijas televīzijā ir vāji realizēts, ir acīmredzams. Televīzijas programmu direktore D.Ostrovskā tika atbrīvota no darba. Liela neapmierinātība ar nacionālā pasūtījuma realizēšanu Televīzijā sabiedrībā radās 1997.gada nogalē, īpaši Vecgada raidījumos, kuri bija vāji, neinteresanti, pat cilvēka cieņu aizskaroši (Imanta-Babīte). Radio un televīzijas padome bija spiesta izvērtēt Latvijas televīzijas programmu kvalitāti, un uzlika par pienākumu Latvijas televīzijas vadībai izstrādāt darba uzlabošanas koncepciju. Izmeklēšanas komisija vienā no pēdējām sēdēm vēlreiz uzklausi NRTVP vadītāju O.Rubeni un vietnieku R.Tjarvi. Komisijas locekļi atzina, ka Latvijas televīzijas programmas ir vājas, neatbilst nacionālajai koncepcijai, tātad sabiedrības interesēm. Komisija uzskata, ka Latvijas televīzijas ģenerāldirektors, veicot reorganizāciju Latvijas televīzijā, nav nodrošinājis pienācīgu kadru atlasī. Programmu direkcija nespēja radīt kvalitatīvas izmaiņas programmu politikā, diemžēl direktore ilgi palika savā amatā. Radās jautājums par to, vai pareizi bija likvidēt pārraidi "Deviņdesmitie", ko veidoja J.Domburs. Komisija to vērtē kā nespēju atrast kompromisu starp vadību un jaunu, perspektīvu žurnālistu, kas Latvijas televīzijai dotu tikai pozitīvu rezultātu. Līdzīgi vērtējama arī iecienītā raidījuma "Vecais ratiņš" likvidēšana, ko veidoja žurnāliste V.Lazo. Šis nesaskaņas žurnālistu un vadības starpā, kuras izskatītas pat tiesā (J.Domburs), liecina par to, ka Latvijas televīzija vāji strādā ar kadriem. Apšaubāmas ir bijušas daudzu citu žurnālistu atbrīvošanas no darba dažādos reorganizācijas posmos. Nepilnīga bijusi O.Pulka kontrole par savu padoto, struktūrvienību vadītāju darbu. Par to liecina arī tas, ka no darba nācās atbrīvot ģenerāldirektora vietnieku D.Bērtuli, kurš, piemēram, izdeva rīkojumu neuzskaitīt televīzijā pārraidītās reklāmas. Komisija to vērtē kā nepieļaujamu.

Latvijas televīzija atšķirībā no Latvijas radio neveido pārraides, kas atainotu patiesus centienus veidot nacionālu, neatkarīgu valsti, latvisku Latviju, pamatnācijas - latviešu izdzīvošanu, valsts pilsoņu patriotismu. Komisija ir neizpratnē par īpaša statusa piešķiršanu televīzijā un arī radio tādām žurnālistam kāds ir K.Streips. Būdam labs profesionālis, viņš ir tipisks kosmopolīts, kurš nacionālas valsts tapšanas procesā skatītājus un klausītājus orientē visai apšaubāmā virzienā. Tas ka viņš ir amerikāņu žurnālistikas skolas pārstāvis, atzīst arī O.Pulks. Par vāju kultūrpolitiku Latvijas televīzijā liecina daudzsēriju TV seriāla "Dzīvoklis" parādīšanās televīzijas ekrānos. Iestudēt un rādīt skatītājiem tik vāju, degradācijas kultūras idejas padošu darbu ir neattaisnojami. Bet tā ir nacionālā pasūtījuma daļa, par ko tiek tērēti budžeta līdzekļi. Saprotama ir Latvijas televīzijas vadības aizbildināšanās ar līdzekļu trūkumu labu programmu veidošanā, bet tādā gadījumā, jo vairāk neizprotama ir šo līdzekļu šķērdēšana pelēcīgu un vāju pārraižu tapšanā. Diskutējama ir dažādu ārzemju filmu - seriālu demonstrēšana.

Televīzijas speciālisti apgalvo, ka šodienas apstākļos "Latvijas televīzija" reklāmas varētu veidot pati, nevis slēgt līgumus ar reklāmas aģentūrām. Tas TV ļautu iegūt daudz lielākus līdzekļus gan pārraižu veidošanai, gan tehniskās bāzes uzlabošanai. Tagad Latvijā taču šādu speciālistu netrūkst. Diemžēl, šādas iespējas netiek pat apsvērtas.

Komisija apšaubā arī raidījumu izkārtošanas politiku TV programmā. Piemēram, kāpēc lauku ļaužu populārais raidījums "Savai zemītei" pēkšņi no ierastās vietas sestdienās tiek pārcelts sliktākā laikā. Tā vietā rādot "Labvakar" raidījumu. Izbrīnu rada arī "Vakara pasaciņas" laiks (17.00-18.00). Vai nav par agru bērniem iet gulēt?. Latvijas televīzijas ģenerāldirektors 1996.g. augustā, kad televīzijas ekrānos bija gaidāma LNT parādīšanās, apgalvoja, ka "sākot ar septembri, abas LTV programmas būšot tik interesantas un piesātinātas kā vēl nekad agrāk". Komisija diemžēl konstatē, ka tas nav noticis. Pelēcīga, nevarīga ir gan Latvijas televīzijas 1.programma, gan "nīkuļo" LTV 2.programma. Latvijas televīzija šodien jūtami zaudē privāttelevīzijai LNT, kuras skatītāju loks ir krietni lielāks (salīdzinoši Latvijas radio ir pārliecinošs līderis raidstaciju vidū Latvijā).

Latvijas televīzijā trūkst patiesi spilgtu, analītisku raidījumu, kas izgaismotu valsts attīstību no ekonomiskā, politiskā, starptautiskā aspekta. Nav politisko partiju programmu un darbības analīzes atbilstoši valsts un pilsoņu, nācijas interesēm. Saeimas vēlēšanu starplaikā, arī tuvojoties vēlēšanām nav tādas analīzes, kas pilsoņiem ļautu objektīvi vērtēt un orientēties partiju atšķirībās. Īpaša problēma ir attiecīgu partiju ietekme uz raidstacijām. Tas būtu īpašas izpētes vērts, diemžēl tik niansētai (kaut būtiskai) izpētei komisijai trūka iespēju.

Veidojot Radio un televīzijas likumu bija daudz strīdu par abonentmaksu ieviešanu. Šobrīd šī problēma atkal tiek aktualizēta. Abonentmaksu aizstāvji mēģina pierādīt, ka tās ieviešot TV un radio būšot pilnīgāka neatkarība, ka tā iedzīvotāji varēšot prasīt pēc to interesējošām programmām, ka varēšot sabiedriskā TV un radio atteikties no reklāmas.

Problēma vēl ir diskusiju līmenī un to pēta un pētīs Radio un televīzijas padome. Komisija piekrīt tam, ka šī problēma prasa sīkākus pētījumus. Ko iegūs sabiedriskā TV un Radio, ko iegūs sabiedrība, valsts, būtiski ir prognozējamie abonentmaksu apmēri.

NRTVP jāpievērš īpaša uzmanība arī Latvijas televīzijas 2.kanālam, kas šobrīd, kā jau atzīmēts, ir nīkuļojošs, pagaidām nav konceptuāli pamatots. Tajā paredzētie nacionālo minoritāšu raidījumi faktiski netiek raidīti, vienīgi raidījumi krievu valodā. Eksperti vairāk nekā mēneša laikā 2.kanālā neatrada neviena raidījuma t.s. minoritātēm. Ir izteiktas domas par Latvijas televīzijas 2.kanāla iespējamo privatizāciju. Komisija uzskata, ka arī 2.kanāls nav privatizējams, bet NRTVP kopā ar Latvijas televīziju jāizstrādā 2.kanāla programmas attīstības, pilnveidošanas koncepcija.

NRTVP diemžēl pārāk lēni risina jautājumu par privāto televīzijas un radio programmu latviskošanu (te ir vislielākie likuma pārkāpumi). Šobrīd likums paredz, ka 30% no raidlaika var nebūt latviešu valodā. Praksē šis procents dažām raidorganizācijām ir tuvu simtam.

Vēl 1996.g. 28.decembrī uz žurnālista jautājumu par šīs procentuālās attiecības ievērošanu NRTVP priekšsēdētājs O.Rubenis teica: "Tā pašreiz ir vislielākā

problēma. Vakarā, ieslēdzot televizoru, tikai viens kanāls - Latvijas televīzijas 1.programma raida latviešu valodā, jo pārējie izmanto savas tiesības un prime time, respektīvi, vispieprasītākajā laikā, raida praktiski tikai krievu valodā. Tad, protams, ir sajūta, ka nedzīvojam Latvijā, bet gan Krievijā, kur viens kanāls ir atvēlēts minoritātei - latviešiem. Šie jautājumi ir jāatrisina, un padomē izskatīti varianti. Jebkurā gadījumā tie būs politiski lēmumi, un politiska atbildība būs jāuzņemas Saeimai, pieņemot grozījumus likumā.”

Komisija piekrīt šādam NRTVP vadītāja O.Rubeņa vērtējumam par televīzijas programmu reorganizāciju. Diemžēl ne Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisija, kas tieši atbild par šo - masu mediju jomu, ne izmeklēšanas komisija (šajā laikā, pēc O.Rubeņa konstatējuma 1996.g. 28.decembrī) nav saņēmusi no NRTVP priekšlikumus Radio un televīzijas likuma labojumiem, kas palīdzētu latviskot TV un radio un sauktu pie kārtības daudzos jo daudzos Radio un televīzijas likuma pārkāpējus (šobrīd ir aizbildināšanās, ka nav likumos stingru sankciju, kas palīdzētu ietekmēt likuma pārkāpējus).

Komisija atzīst, ka NRTVP savā darbības laikā veikusi ievērojamu darbu, lai sakārtotu elektronisko masu saziņas līdzekļu sistēmu. Nav šaubu, ka veikt sistemātisku kontroli pār visiem tā pārziņā esošajiem masu saziņas līdzekļiem ir grūts darbs. Bet tas nevar būt par attaisnojumu tam, ka joprojām ik dienas tiek pārkāpts Radio un televīzijas likums (īpaši satraucoši tas ir par valsts valodas lietošanu, reklāmu, vardarbību, cietsirdību utt.), kā arī tas, ka sabiedriskā televīzija - Latvijas televīzija vāji veic savus uzdevumus, pārraida zemas kvalitātes raidījumus. Komisija Padomes darbu atzīst par nepietiekamu Latvijas televīzijas darbības uzlabošanā, uzskatot, ka Padomei daudz pamatīgāk jāstrādā pie nacionālā pasūtījuma veidošanas un realizēšanas Latvijas televīzijas 1.kanālā un konceptuāli jāprasa sakārtot 2.kanālu. Tai jāveic regulāra kontrole pār komerckanālu darbību atbilstoši likumam un jāpielieto visstingrākie sodi par likumu pārkāpumiem, bet konstatējot to, ka nepieciešami likuma par Radio un televīziju attiecīgo pantu grozījumi, iesniegt priekšlikumus Saeimas atbildīgajai komisijai. Komisija uzdod NRTVP priekšsēdētājam O.Rubenim, tuvākajos 2 mēnešos izvērtēt Latvijas televīzijas ģenerāldirektora O.Pulka darbu atbilstoši Padomei iesniegtajai Latvijas televīzijas darba uzlabošanas koncepcijai un izejot no tās realizācijas rezultātiem kā arī no tā, kā ģenerāldirektors rīkojas līdzekļu uzkrāšanā kredītsaistību dzēšanai, lemt par viņa atbilstību ieņemamajam amatam.

Nemot vērā Izmeklēšanas komisijā izteiktos aizrādījumus un, lai precīzāk izvērtētu Latvijas TV ģenerāldirektora darbību un lemtu par O.Pulka atbilstību amatam, Radio un Televīzijas Padome lūdza revidentfirmu “Coopers & Lybrand Latvia” SIA veikt bezpeļņas SIA “Latvijas Televīzija” 1997.gada pārskata pārbaudi ar mērķi sniegt atzinumu par Latvijas TV finansu pārskatiem.

Revidētais gada pārskats Radio un TV Padomē tika apstiprināts 1998.gada 9.jūlijā. Padome konstatēja, ka Latvijas Televīzijas grāmatvedības uzskaitē 1997.gadā nav atbildusi likuma “Par grāmatvedību” un “Par uzņēmuma gada pārskatiem” prasībām. Latvijas TV grāmatvedības uzskaitē nav tikuši atspoguļoti pakalpojumi un maiņas līgumi, bet sadarbības līgumi uzskaitīti daļēji.

Latvijas TV 1997.gada pārskata revīzijai beidzoties Nacionālā radio un televīzijas padomē tika veikta rezultātu analīze, rezultātā tika nolemts pārtraukt līgumattiecības ar Latvijas Televīzijas ģenerāldirektoru O.Pulku.

Veicot revīzijas uzrādīto problēmu risinājumu apzināšanu Latvijas Televīzijā, ir uzsākts darbs pie reklāmas uzskaites principu noteikšanas un sistēmas uzglabāšanas 1998.gada 8.jūlijā izveidojot darba grupu "Valsts bezpeļņas SIA "Latvijas Televīzija" pārraidītās reklāmas apjoma uzskaites principu noteikšana un reklāmas apjoma uzskaites sistēmas uzglabāšanu".

Latvijas TV ģenerāldirektors O.Pulks ir iesniedzis tiesā prasību par to, ka nelikumīgi atbrīvots no amata. Neskatoties uz to Radio un TV Padome organizēja konkursu "Latvijas Televīzijas" ģenerāldirektora amata noteikšanai un konkursā uzvarēja līdzšinējais Padomes priekšsēdētāja vietnieks R.Tjarve, kurš šobrīd apstiprināts par ģenerāldirektora vietas izpildītāju, jo tiesas process vēl nav beidzies.

Lai novērstu komisijas ziņojumā minētos trūkumus elektroniskajos masu saziņas līdzekļos, izmeklēšanas komisija lūdza Padomi iesniegt priekšlikumus Radio un Televīzijas likuma grozījumiem. Padome tos iesniedza komisijai, kura tos izvērtēja un nodeva Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai, lai tos virzītu uz Saeimu.

Tie ir sekojoši:

Izdarīt likumā "Radio un televīzijas likums" šādus grozījumus:

1. Izteikt 2.pantu šādā redakcijā :

"2.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini :

- 1) apraide šā likuma izpratnē ir programmu veidošana (komplektēšana) un sākotnējā izplatīšana (nodošana izplatīšanai) publiskai uztveršanai. Par apraidi nav uzskatāma informācijas izplatīšana slēgtām, lokālām auditorijām viesnīcās, transportlīdzekļos un atsevišķās ēkās, kā arī programmu izplatīšana vairākās ēkās, ja patērētāju (kabeļu pieslēgumu) kopējais skaits nav lielāks par 25;
- 2) Eiropas audiovizuālie darbi ir radoša rakstura darbi vai kopražojumi, kuru veidošanu kontrolē Eiropas valstu fiziskās vai juridiskās personas;
- 3) elektroniskie sabiedrības saziņas līdzekļi ir radio, televīzija, kabeļtelevīzija, kabeļradio (radiotranslācija), satelītradio, satelīttelevīzija, datortelevisija, teleteksts, radio datu sistēma un citas apraides sistēmas;
- 4) neatkarīgais producents attiecībā pret raidorganizāciju ir persona, kas nodarbojas ar filmu, reklāmu, atsevišķu radio, televīzijas raidījumu vai programmu veidošanu. Neatkarīgajam producentam, kura ražojumus izplata raidorganizācija, ir atklāti finansēšanas avoti;
- 5) programma ir viens raidījums vai atsevišķu raidījumu kopums, kas veidots ar kopēju nosaukumu un tiek izplatīts ar tehniskiem līdzekļiem. Pieļaujams

- programmas sadalījums pa dažādiem laikiem un izplatīšanas tīkliem, ja izplatīšana dažādos tīklos nenotiek vienlaicīgi;
- 6) programmu izplatīšana ir signālu pārraide (programmu novadīšana no avota līdz raidīšanas tehniskajiem līdzekļiem) un raidīšana;
 - 7) raidījums ir ar tehniskiem līdzekļiem veidots informatīvs, analītisks vai cita veida noteikta nosaukuma un apjoma materiāls. Raidījumi var būt periodiski un neperiodiski, tajos var būt pārtraukumi;
 - 8) raidīšana ir programmu sākotnējā izplatīšana publiskai uztveršanai ar zemes raidītāju, kabeļu tīklu vai satelītu palīdzību atklātā vai kodētā veidā, izmantojot elektromagnētiskā lauka svārstību frekvenču spektra daļu starptautiskajos standartos noteiktās frekvencēs (radio) un kanālos (televīzijā). Šis termins neietver tos komunikāciju pakalpojumus, kas tiek sniegti pēc individuāla pieprasījuma;
 - 9) raidītāja apkalpes zona ir teritorija, kurā droši uztverama tā raidītā programma;
 - 10) raidorganizācija ir uzņēmums vai uzņēmēj sabiedrība, kura ir saņēmusi Nacionālajā radio un televīzijas padomē apraides atļauju, retranslācijas atļauju vai kabeļtelevīzijas, kabeļradio (radiotranslācijas) reģistrācijas apliecību;
 - 11) reklāma ir apmaksāts, citādi atlīdzināts vai pašreklāmas nolūkos izdarīts publisks paziņojums par precēm vai pakalpojumiem, firmām, personām, paziņojums par organizācijām, to darbības veidiem, idejām un citiem jautājumiem, lai veicinātu to popularitāti vai pieprasījumu pēc tiem;
 - 12) retranslācija ir Latvijā vai ārvalstīs izplatītu programmu tūlītēja vai ar tehnisku kavējumu veikta pilnīga vai daļēja izplatīšana, neizdarot programmā vai raidījumā nekādus saturiskus grozījumus;
 - 13) slēptā reklāma ir preču vai pakalpojumu, preču ražotāju vai pakalpojumu sniedzēju vārda, firmas zīmes vai darbības veida iekļaušana raidījumā skaņas vai attēla veidā, ja raidījuma veidotājs to ievietojis reklāmas nolūkā;
 - 14) speciālie reklāmas raidījumi ir raidījumi, kuros nepārprotami uztverams reklāmas raksturs un reklāma ir šo raidījumu būtiska daļa, tajā skaitā raidījumi, kuros tieši tiek piedāvāts pirkt un pārdot preces vai sniegt pakalpojumus (televīzijas (radio) veikals);
 - 15) sponsorēšana ir fiziskās vai juridiskās personas tieša vai netieša programmas vai raidījuma finansēšana ar mērķi popularizēt savu vārdu, firmas zīmi, darbības veidu vai tēlu.

2. Izteikt 3.panta pirmo daļu šādā redakcijā :

“(1) Elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu jomā var darboties raidorganizācijas.”

3. Aizstāt 9.pantā vārdus “Monopoldarbības uzraudzības komiteja” ar vārdiem “Konkurences padome”.

4. Izteikt 17.panta trešās daļas trešo punktu šādā redakcijā :

“(3) Programma nedrīkst ietvert : 3) musinājumu uz nacionālo, rasu, dzimumu vai reliģisko naidu, uz nacionālā goda un cieņas pazemošanu;”

5. Izteikt 18.panta pirmo daļu šādā redakcijā :

“(1) Latvijā veidotajās vizuālajās programmās, laikā no pulksten 19.00 līdz 23.00 darbdienās, no pulksten 7.00 līdz 12.00 un no pulksten 19.00 līdz 23.00 brīvdienās un svētku dienās dažādiem raidījumiem, izņemot ziņas, sporta raidījumus, spēles, reklāmu, teleteksta pakalpojumus un speciālos reklāmas raidījumus, raidlaika kopapojomā nedēļas laikā jābūt šādai poporcijai :

- 1) ne mazāk par 80 procentiem - Eiropas audiovizuālajiem darbiem;
- 2) no tiem ne mazāk par 40 procentiem - latviešu valodā veidotiem vai dublētiem raidījumiem.”

6. Izteikt 19.panta trešo daļu šādā redakcijā :

“(3) Bērniem paredzētajām filmām jābūt dublētām vai ieskaņotām latviešu valodā.”

7. Aizstāt 19.panta piektajā daļā vārdus “30 procentus” ar vārdiem “25 procentus”

8. Izteikt 20.pantu šādā redakcijā :

“20.pants. Reklāma. Vispārīgie noteikumi

(1) Reklāmai jābūt patiesai un godīgai.

(2) Reklāma nedrīkst maldināt un apdraudēt patērētāju intereses, tai jāatbilst likuma “Par patērētāju tiesību aizsardzību” prasībām.

(3) Reklāma nedrīkst :

- 1) aizskart cilvēcisko cieņu;
- 2) ietvert jebkuru rases, dzimuma vai nacionalitātes diskrimināciju;
- 3) aizskart reliģiskās jūtas vai politisko pārliecību;
- 4) mudināt uz darbību, kas bīstama veselībai vai drošībai;
- 5) mudināt uz darbību, kas vērsta pret vides aizsardzību.

(4) Reklāma nedrīkst radīt fizisku vai tikumisku kaitējumu nepilngadīgajiem un tai jāatbilst nepilngadīgo aizsardzību garantējošiem kritērijiem :

- 1) tā nedrīkst tiešā veidā mudināt nepilngadīgo pirkt precis vai pakalpojumus, izmantojot to pieredzes trūkumu vai pārmērīgu uzticēšanos;
- 2) tā nedrīkst tiešā veidā mudināt nepilngadīgos pierunāt vecākus vai citas personas pirkt reklamētās preces vai izmantot reklamētos pakalpojumus;
- 3) tā nedrīkst izmantot to īpašo uzticību, kādu nepilngadīgie izjūt pret vecākiem, skolotājiem vai citām personām;

- 4) tā nedrīkst attēlot nepilngadīgos bīstamās situācijās, ja tam nav nopietna pamata.
- (5) Reklāmā nav pieļaujama vardarbība.
- (6) Reklāmā jāievēro “Konkurences likuma” noteikumi.
- (7) Reklāmā, kura ir domāta bērniem vai veidota ar bērnu piedalīšanos, nedrīkst apdraudēt bērnu intereses, un tās veidošanā jāņem vērā bērnu uztvere un psihe.
- (8) Reklāmas devējam nedrīkst būt redaktoriska ietekme uz programmas vai raidījuma saturu.
- (9) Par reklāmas saturu atbild reklāmas devējs.
- (10) Par likuma prasībām neatbilstošas vai aizliegtas reklāmas izplatīšanu atbild gan reklāmas devējs, gan raidorganizācija.
- (11) Par reklāmas izvietojumu programmā vai raidījumā atbilstoši šā likuma noteikumiem atbild raidorganizācija.”

9. Izteikt 21.pantu šādā redakcijā :

“21.pants. Reklāmas apjoms

- (1) Reklāmai atvēlētais laiks nedrīkst pārsniegt 15 procentus no raidlaika kopapjoma diennakts laikā. Šo apjomu var palielināt līdz 20 procentiem, iekļaujot speciālos reklāmas raidījumus, ja īso reklāmas sižetu kopapjoms nepārsniedz 15 procentus.
- (2) Īso reklāmas sižetu apjoms vienā raidlaika stundā nedrīkst pārsniegt 20 procentus. Nacionālā pasūtījuma ietvaros veidotajās programmās un raidījumos īso reklāmas sižetu apjoms vienā raidlaika stundā nedrīkst pārsniegt 10 procentus, ja Nacionālā radio un televīzijas padome atsevišķiem raidījumiem vai programmām (to daļām) nav noteikusi mazāku reklāmas apjomu.
- (3) Speciālo reklāmas raidījumu kopējais raidlaiks nedrīkst pārsniegt vienu stundu diennaktī.”
- (4) Šī panta izpratnē par reklāmu netiek uzskatīti :
 - 1) sludinājumi, kurus raidorganizācija izplata, informējot par savām programmām vai raidījumiem;
 - 2) sabiedriskas nozīmes sludinājumi un aicinājumi piedalīties žēlsirdības kustībā, kuri tiek izplatīti bez maksas.

10. Izteikt 22.pantu šādā redakcijā :

“22.pants. Reklāmas forma un izmantošana

- (1) Reklāmai jābūt skaidri atšķiramai, ar redzamiem un/vai dzirdamiem līdzekļiem norobežotai no pārējās programmas. Raidījumos ievietotajai reklāmai jābūt raidījuma vai valsts valodā. Reklāma vizuālajās programmās izvietojama blokos.

- (2) Reklāma, kas iedarbojas uz zemapziņu, nav pieļaujama.
- (3) Nav pieļaujama slēptā reklāma.
- (4) Reklāmā nedrīkst izmantot personu tēlus un balss materiālu, ja šīs personas regulāri vada ziņu un sabiedriski aktuālo problēmu raidījumus.”

11. Izteikt 23.pantu šādā redakcijā :

“23.pants. Reklāmu izvietošana

- (1) Reklāma ir ievietojama starp programmām. Ja tiek ievēroti šā panta 2.-5.daļas nosacījumi, reklāmu var iekļaut arī programmās, bet tādā veidā, lai tā nemazinātu programmu integritāti un vērtību un neskartu autortiesību īpašnieka tiesības.
- (2) Raidījumos un programmās, kuras sastāv no neatkarīgām daļām, sporta programmās un līdzīga veida notikumu un pasākumu pārraidēs, kur ir pauzes, reklāma izvietojama tikai starp šīm daļām vai pauzēm.
- (3) Izplatot tādus audiovizuālos darbus, kā mākslas un televīzijas filmas, (izņemot sērijas, seriālus, izklaides un dokumentālās programmas) gadījumā, ja tās ir garākas par 45 minūtēm, reklāmu atļauts iekļaut tikai vienu reizi katrās 45 minūtēs. Atkārtota reklāmas iekļaušana pieļaujama tikai tad, ja darbs par 20 minūtēm pārsniedz divus vai vairākus 45 minūšu posmus.
- (4) Ja reklāma iekļauta programmās, uz kurām nav attiecināma šā panta otrā daļa, starp katru programmā iekļauto reklāmu ir jābūt vismaz 20 minūšu ilgam pārtraukumam.
- (5) Reklāmu nedrīkst iekļaut reliģisko ceremoniju raidīšanas laikā. Reklāmu nedrīkst iekļaut ziņu, sabiedriski aktuālu problēmu, dokumentālajos, reliģiskajos raidījumos un bērnu programmās, ja to ilgums nepārsniedz 30 minūtes. Ja to ilgums ir 30 un vairāk minūtes, tiek piemēroti šā panta ceturtais daļas noteikumi.
- (6) Valsts svētku ceremoniju raidīšanas laikā reklāmas izplatīšana atļauta, tikai saskaņojot to ar šo ceremoniju organizētājiem.”

12. Izteikt 24.pantu šādā redakcijā :

“24.pants. Atsevišķu produkcijas veidu reklāma

- (1) Aizliegta tabakas izstrādājumu un smēķēšanas reklāma.
- (2) Ir atļauta alus un vīna reklāma, bet pārējā alkohola reklāma ir aizliegta. Alkoholisko dzērienu reklāmām ir jāatbilst sekojošiem noteikumiem :
 - 1) tās nedrīkst būt adresētas nepilngadīgajiem un tajās nedrīkst piedalīties nepilngadīgie;
 - 2) alkoholisko dzērienu lietošanu nedrīkst saistīt ar fiziskām nodarbībām un transportlīdzekļu vadīšanu;

- 3) tajās nedrīkst tikt pausti uzskati, ka alkoholam piemīt ārstnieciskas īpašības un tam ir stimulējoša vai nomierinoša ietekme, vai ka tas palīdz atrisināt personiskas problēmas;
- 4) tās nedrīkst mudināt uz pārmērīgu alkohola patēriņu, vai negatīvi atspoguļot atturību vai mērenību alkohola lietošanā;
- 5) tās nedrīkst akcentēt alkohola saturu alkoholiskajos dzērienos.

(3) Aizliegts reklamēt ārstnieciskos līdzekļus un ārstniecisko palīdzību, kas pieejama tikai pēc ārsta receptes vai ārsta norādījuma.”

13. Izteikt 25.pantu šādā redakcijā :

“25.pants. Sponsorēšana. Vispārīgie noteikumi

- (1) Ja kāda programma vai raidījums tiek sponsorēts pilnīgi vai daļēji, tas skaidri jānorāda programmas vai raidījuma sākumā vai beigās.
- (2) Sponsors nedrīkst ietekmēt sponsorētās programmas vai raidījuma saturu un izplatīšanas laika izvēli, tādējādi ierobežojot raidorganizācijas redaktorisko neatkarību.
- (3) Sponsorētajā programmā vai raidījumā nedrīkst reklamēt sponsora vai citas personas preces vai pakalpojumus, iekļaujot tajā tiešus vai pamudinošus norādījumus attiecībā uz šīm precēm un pakalpojumiem.”

14. Izteikt 26.pantu šādā redakcijā : “26.pants. Sponsorēšanas aizliegums

- (1) Fiziskas vai juridiskas personas, kuru tiešā nodarbošanās ir saistīta ar tādu preču ražošanu vai pakalpojumu sniegšanu, kuru reklamēšana ir aizliegta, nedrīkst būt programmu un raidījumu sponsori.
- (2) Aizliegts sponsorēt ziņu, izņemot šauri tematiskas ziņas, un sabiedriski aktuālo problēmu programmas un raidījumus.”

15. Izslēgt 30.panta pirmo daļu.

16. Izteikt 30.panta ceturto daļu šādā redakcija :

“(4) Atbildīga par to retranslējamo programmu satura atbilstību šā likuma prasībām, kuru sākotnējā izplatīšana nav veikta Eiropas konvencijas “Par Pārrobežu televīziju” vai Eiropas Savienības dalībvalstīs, ir raidorganizācija, kas saņēmusi retranslācijas atļauju to izplatīšanai.

17. Izslēgt 34.panta otro daļu.

18. Izteikt 46.panta devītās daļas otro punktu šādā redakcijā :

“(9) Padome izskata materiālus par likuma pārkāpumiem elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu jomā un atkarībā no konstatēto pārkāpumu smaguma, biežuma un bīstamības pieņem vienu no šādiem lēmumiem :

136

2) sastāda administratīvo pārkāpumu protokolu un nosūta to rajona (pilsētas) tiesai, Latvijas Republikas Valsts valodas inspekcijai vai Tirdzniecības uzraudzības valsts komitejai;”

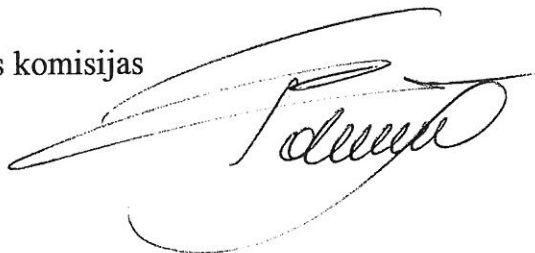
19. Izteikt 46.panta devītās daļas trešo punktu šādā redakcijā :

“(9) Padome izskata materiālus par likuma pārkāpumiem elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu jomā un atkarībā no konstatēto pārkāpumu smaguma, biežuma un bīstamības pieņem vienu no šādiem lēmumiem :

3) aptur raidorganizācijas darbību, pieņem lēmumu par soda naudas uzlikšanu raidorganizācijai viena gada apraides atļaujas maksas apmērā un piedziņu valsts budžetā vai anulē apraides atļauju, retranslācijas atļauju, kabeļtelevīzijas un kabeļradio (radiotranslācijas) reģistrācijas apliecību”.

Likuma grozījumi šobrīd ir Saeimas darba kārtībā un tiek izskatīti 2.lasījumā.

Parlamentārās izmeklēšanas komisijas
priekšsēdētājs

P.Tabūns

